

Folkhälsomyndigheten

Mottagare

Finansdepartementet

Departementssekreterare

Christina Skogh

08-405 25 84

christina.skogh@regeringskansliet.se

Handläggare

Jessika Svensson

010-205 97 22

jessika.svensson@

folkhalsomyndigheten.se

Ärendenummer

03574-2015.1.1.3

Ert ärendenummer

Fi2015/04532/UR

Datum

2015-11-17

Sida

1 (5)

Folkhälsomyndighetens remissyttrande över Förnyad koncession för Aktiebolaget Trav och Galopp (ATG)

Folkhälsomyndigheten har beretts tillfälle att inkomma med synpunkter angående rubricerade remiss och har följande att anföra:

Riksdagen har genom att anta regeringens prop. 2002/03:35 fattat beslut om ett övergripande nationellt mål för folkhälsoarbetet och elva målområden inom vilka insatser behöver genomföras. Rubriken på några av målområdena formulerades senare om genom att riksdagen antog regeringens prop. 2007/08:110. Detta ärende anknuter till målområde 11 Tobak, alkohol, narkotika, dopning och spel. Folkhälsomyndigheten yttrar sig utifrån förslagets eventuella påverkan på folkhälsoområdet att motverka skadeverkningar av överdrivet spelande.

Sammanfattning

- i) a) Folkhälsomyndigheten tillstyrker ansökan om förlängd koncession för ATG fram till 31 december 2016.
b) Folkhälsomyndigheten avstyrker att ATG får möjlighet att erbjuda, utveckla och lansera spelprodukter fritt inom föreslagen huvudprincip.
- ii) Folkhälsomyndigheten avstår från att ta ställning gällande justering i punkt 1.1 om att få spela i internationella pooler utan landsbegränsning (förslag nr 1).
- iii) Folkhälsomyndigheten avstår från att ta ställning till önskad justering i punkt 1.6 om att motta vad från danska kunder via dator och mobil (förslag nr 2).
- iv) Folkhälsomyndigheten avstår från att ta ställning till önskad justering i punkt 2.1 gällande möjligheten att erbjuda möjlighet till att placera vad genom obemannade spelterminaler hos ombud och banor (förslag nr 3).
- v) Folkhälsomyndigheten avstår från ta ställning till justering av punkt 3.1 gällande möjlighet att i syfte att kunna öka vinstutdelningen vid vissa tillfällen beräkna vinstutdelning i procent av insatserna på ett snitt på tolv månader (förslag nr 4).
- vi) Folkhälsomyndigheten avstår från att ta ställning till justering av punkt 3.3 gällande möjlighet att öka vinstutdelning genom att fondera medel från andra utdelningar (förslag nr 5).

Nedan följer Folkhälsomyndighetens ställningstaganden och motiveringar till dessa. Vi tillstyrker en förlängd koncession för ATG, men avstyrker förslaget om möjlighet för ATG att själva fritt få erbjuda, utveckla och lansera spelprodukter inom föreslagen huvudprincip. I övriga förslag har Folkhälsomyndigheten valt att avstå från att ta ställning då det saknas kunskap om hur föreslagna förändringar skulle påverka det överdrivna spelandet. Gällande förslag 5 anser vi att det saknas information om utformningen av fondering av medel vilket gör att det inte är möjligt att ta ställning till förslaget. Folkhälsomyndigheten vill också lyfta vikten av att det görs utvärderingar av hög kvalitet i den mån regeringen tillstyrker de olika förslagen i ansökan.

Folkhälsomyndigheten vill även påtala att även om det saknas forskning om hur de föreslagna förändringarna i sig påverkar det överdrivna spelandet, så syftar förslagen till att öka spelandet och omsättningen, det vill säga totalkonsumtionen. En sammanställning från 2012 av över 200 prevalensstudier visar att ett utökad utbud av spel är förknippat med initialt stigande nivåer av spelproblem i befolkningen¹. Högre vinstsummor kan komma att öka spelformens attraktivitet och därmed öka totalkonsumtionen vilket kan leda till fler spelare och därmed en indirekt ökning av antalet personer med spelproblem.

Förslag som tillstyrks

i a) Förlängd koncession för ATG fram till den 31 december 2016

Spel på hästar inkluderar en rad olika spelformer som v75, Trio, Plats, Vinnare och sedan oktober 2015 även spel på virtuella hästar som kan räknas till nummerspel. I första mätningen i befolkningsstudien Swedish longitudinal gambling study (Swelogs) hade cirka en fjärdedel av befolkningen spelat på någon form av hästspel under de senaste tolv månaderna². En stor andel av dessa var vanespelare, det vill säga att de spelade generellt relativt ofta, i flera spelformer och för relativt stora summor. Vi vet även att spelproblem förekommer i alla former av hästspel. Några av spelformerna är associerade med låg risk för spelproblem, men de flesta hästspel bedöms ha medelhög riskpotential³. Sambanden mellan spel på virtuella hästar och spelproblem vet vi inget om i dagsläget.

Folkhälsomyndigheten genomför just nu en ny prevalensundersökning inom ramen för Swelogs för att få aktuella data.

---

¹ Williams, R. Volberg, R., Stevens, R. (2012). The Population Prevalence of Problem Gambling: Methodological Influences, Standardization Tares, Jurisdictional Differences, and WorldWide Trends. Report prepared for the Ontario Problem Gambling Research Centre and Ontario Ministry of Health and Long Term Care.

² Statens folkhälsoinstitut. Spel om pengar och spelproblem i Sverige 2008/2009. Huvudresultat från Swelogs befolkningsstudie. *Swelogs, Swedish longitudinal gambling study*. Östersund: Statens folkhälsoinstitut, R 2010:23.

³ Statens folkhälsoinstitut. Spel om pengar och spelproblem i Sverige 2009/2010. Resultat från Swelogs ettårsuppföljning. Östersund: Statens folkhälsoinstitut; 2012;04.

Förslag som avstyrks

i b) Möjlighet att erhålla tillstånd i koncessionen för förändringar enligt en huvudprincip för att erbjuda spel på hästar.

ATG anför att de fritt vill kunna erbjuda, utveckla och lansera spelprodukter. Detta utifrån huvudprincipen att detta görs i samband med hästtävlingar, att ATG fortsätter att agera på ett ansvarsfullt sätt och säkerställer hög spelsäkerhet på samtliga spelprodukter.

Folkhälsomyndigheten har i tidigare remissvar (dnr 6439-2014-1.1.3) påpekat att ATG:s ansökningar om nya spelprodukter (nummerspel som tilläggs spel samt spel på digitala hästar) innebär glidningar från att enbart omfatta vadållning på hästar till spel som inte ingår i ATG:s uppdrag. En breddning av ATG:s portfölj är av intresse för folkhälsoområdet att motverka skadeverkningar av överdrivet spelande då en breddning lär öka spelvolymen och omsättningen, det vill säga totalkonsumtionen. Som tidigare beskrivits indikerar forskningen att ett utökat utbud av spel är förknippat med initialt stigande nivåer av spelproblem i befolkningen.

Folkhälsomyndigheten menar därför att i väntan på en omreglering av spelmarknaden bör försiktighetsprincip användas i möjligheterna att lansera nya spelformer. Detta gäller även för ATG:s portfölj av spel, inte minst utifrån att hästspel generellt ligger på en medelhög risknivå sett till riskpotential⁴.

Förslag där Folkhälsomyndigheten avstått från att ta ställning

ii) Spel i internationella pooler utan landsbegränsning (punkt 1.1, förslag nr 1)

Folkhälsomyndigheten har tidigare tillstyrkt ansökningar om att tillåta spel i spelpooler inom EU (Dnr VERK 2009/396) men även avstyrkt ansökningar om spel i internationella pooler utan begränsningar till det land som arrangerar spelet samt i spelpooler som omfattar länder utanför EU (Dnr VERK 2010/468). Det finns idag ingen forskning som visar hur internationella spelpooler påverkar förekomsten av överdrivet spelande på befolkningsnivå eller i olika grupper. Men som tidigare beskrivits indikerar forskningen att ett utökat utbud av spel är förknippat med initialt stigande nivåer av spelproblem i befolkningen. Det finns risk för att spelpooler kan leda till en ökad frekvens av jackpottar och jackpottsstorlek. Idag finns det inget starkt vetenskapligt stöd för hur jackpottar påverkar det överdrivna spelandet men forskningen indikerar att jackpottar kan öka spelandet vilket i sin tur kan öka det överdrivna spelande⁵. Problemspelare uppger även att jackpottar kan vara en bidragande orsak till återfall⁶. Men då det

---

⁴ Statens folkhälsoinstitut. Spel om pengar och spelproblem i Sverige 2009/2010. Resultat från Swelogs ettårsuppföljning. Östersund: Statens folkhälsoinstitut; 2012;04.

⁵ Rockloff M, Donaldsson P, Browne M. Jackpot expiry. An investigation of a new EGM player-protection feature. Journal of Gambling Studies. 2014; 1-15.

⁶ Binde, P. Gambling advertising: a critical research review. London; 2014. Responsible Gambling Trust.

i dagsläget inte finns vetenskapliga belägg för sambanden mellan spelpooler, ökat spelande och jackpottar väljer Folkhälsomyndigheten att inte ta ställning till förslaget.

iii) Möjlighet att motta vad från danska kunder via dator och mobil (punkt 1.6, förslag nr 2)

I likhet med punkt ii) saknas idag kunskap om hur insatsen skulle påverka det överdrivna spelande. Därför avstår Folkhälsomyndigheten från att ta ställning i frågan. Detta i likhet med remissyttrandet dnr VERK 2013/430 som gällde ansökan från ATG om möjlighet att placera vad i ATG:s pooler för personer bosatta utanför Sverige samt att söka och erhålla licens i andra länder.

Myndigheten vill dock lyfta att detta dels kan påverka ökade vinsummer i Sverige vilket kan ha betydelse för spelandet och det överdrivna spelande och dels även ha betydelse för sociala skyddshänsyn för danska konsumenter.

iv) Möjligheten att erbjuda möjlighet till att placera vad genom obemannade spelterminaler hos ombud och banor (punkt 2.1, förslag 3)

Möjligheten att placera vad med hjälp av elektromagnetiska vågor i bolagets spelpooler, även genom obemannade spelterminaler hos ombud och banor, kan ses som en naturlig utveckling då alltmer spelande sker genom dator och mobiltelefon. Folkhälsomyndigheten instämmer med ATG:s ansökan där det framgår att utbetalning av vinst ska ske hos en bemannad ATG-terminal.

v) Möjlighet att i syfte att kunna öka vinstutdelningen vid vissa tillfällen beräkna vinstutdelning i procent av insatserna på ett snitt på tolv månader (punkt 3.1, förslag 4)

Denna ändring skulle kunna innebära en ökning av jackpottar. Som nämnts tidigare finns idag inget starkt vetenskapligt stöd för hur jackpottar påverkar det överdrivna spelandet, men forskningen indikerar att jackpottar ökar spelandet vilket i sin tur kan öka det överdrivna spelande. Detta understryker vikten av att det görs utvärderingar av hög kvalitet i den mån regeringen tillstyrker ATG:s ansökningar som syftar till att kunna öka vinstutdelningen vid vissa tillfällen.

vi) Möjlighet att öka vinstutdelning genom fondering av undantagna vinstutdelningar (punkt 3.3, förslag 5)

Folkhälsomyndigheten efterfrågar mer detaljerad information om det praktiska genomförandet. Utan mer information är det omöjligt att värdera riskerna för påverkan av det överdrivna spelandet.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektör Johan Carlson. I den slutliga handläggningen har avdelningschefen Anna Bessö deltagit. Enhetschefen Marie Risbeck har varit föredragande.

Enligt Folkhälsomyndighetens beslut

Marie Risbeck